SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 29. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 13, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 13-го ЛЮТОГО 1992. Ч. 29. РІК XCIX.

„Українці бажають іти дальше самі", — пише журналістка

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Під таким заголовком помістила репортаж з Києва член редакції газети „Філядельфія Інквайрер" Труди Рубін в числі з 24-го січня.

Вона свій репортаж починає від ствердження, що треба поїхати до Києва, щоб ствердити як цілковито зник страх перед силою Москви. Коли в Москві більшість політиків та інтелектуалів глядить на майбутнє з непевністю, в Києві настрої є спокійні, а навіть оптимістичні, хоча Україна стоїть перед великою економічною кризою. Але незалежність викликала в Україні самопевність і радість. Тому Президент Леонід Кравчук сказав американській кореспондентці, що Україна може зірвати, а з тим і знищити Співдружність Незалежних Держав, коли теперішні напружені стосунки з Росією не покращають. Хоча офіційні засоби масової інформації в Москві ширять поголоски, що може дійти до проливу крови, коли Україна дальше буде намагатися мати частину Чорноморської фльоти, в Україні ігнорують такі поголоски, уважаючи, що сила Росії не є така велика, як колись. Але рівночасно українці — пише Труди Рубін не довіряють Росії і з того приводу прискорили вимогу присяги усіх вояків на вірність Україні.

Взаємне недовір'я панує не лише у справі військових сил, але також на економічному відтинку. Росіяни уважають, що Україна впровадила замість рублів купони на те, щоб викликати астрономічну інфляцію рубля. Але українці кажуть, що вони не мали вибору і мусіли це зробити, тим більше, що важко в Москві здобути правильні інформації щодо дальшого курсу економіки. Все це викликає, на думку американської журналістки, сильне напруження поміж Україною і Росією і можливість, що Україна виступить із СНД. Багато росіян, бояться, що таке потягнення може викликати боротьбу за територію поміж Росією і Україною. Голова Верховної Ради України Іван Плющ сказав кореспондентці, що СНД до двох років не буде існувати на військовому та економічному відтинках, а приязні стосунки між Україною і Росією зможуть розвиватися лише на базі паритету.

З розмов з іншими провідними українськими політиками як Юрій Щербак, Лариса Скорик, Л. Кравчук та їхніми дорадниками Іваном Гевком і Богданом Кравченком і власних обсервацій американська журналістка дійшла до висновку, що українці хочуть іти далі власним шляхом, незалежним від Росії, і не думають, що Росія може їх в тому затримати, бо „російський ведмідь вже не має досить сили".

„Нова Україна" виступає за демократичну економіку

Київ (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 7-го лютого, у приміщенні постійних комісій Верховної Ради України відбулася пресова конференція членів Президії новоствореного громадського об'єднання „Нова Україна" („НУ"). Це не партія, а громадське об'єднання, до складу якого входять народні депутати, міністри, промисловці, деякі лідери профспілок і просто громадяни. Покищо членів „Нової України" небагато — всього 52 особи.

Заступник голови Верховної Ради України, член Президії „НУ" Володимир Гриньов розповів про становлення і завдання новоствореного об'єднання. На перший плян „Нова Україна" висуває економічні проблеми. Як зазначив В. Гриньов, Україна відстає з економічними реформами. „Не можна створити демократичну державу без демократичної економіки", — сказав В. Гриньов.

Журналістам розповіли, що активно іде процес приєднання до „Нової України" окремих громадян, партій і організацій. У Верховній Раді формується парляментарна фракція „НУ".

Повідомляють про обмін валюти на купони

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 5-го лютого, Національний Банк України оприлюднив порядок обміну іноземної валюти на купони:

100 австралійських долярів — 758 купонів, 100 австрійських шилінгів — 92 купони; 100 фунтів стерлінгів — 1,865 купонів, 100 німецьких марок — 648 купонів, 1,000 бельгійських франків — 315 купонів, 100 голляндських гульденів — 578 купонів, 1,000 іспанських песат — 102 купони, 10,000 італійських лір — 87 купонів, 100 канадських долярів — 872 купони, 100 долярів ЗСА — 1,000 купонів, 100 фінських марок — 239 купонів, 100 французьких франків — 191 купон, 100 швайцарських франків — 733 купони, 1,000 японських єн — 80 купонів.

Водночас газета „Звєстія" переконує російських та закордонних читачів, що українські купони падають в ціні, зовсім не захищають український споживчий ринок і взагалі карбованці незабаром доведуть, що вони живучіші. Проте, в тому ж числі „Ізвєстій" з 5-го лютого надруковано повідомлення, що Україна, мов нів, кривдить працівників постійного представництва у Москві, які є громадянами Росії і постійно мешкають у Москві, бо не виплачує їм заробітну платню українськими купонами, а лише карбованцями.

Три працівники повноважного представництва України в Росії і два працівники постійного представництва у Москві, які прибули до Москви з України, від лютого отримуватимуть частину своєї заробітної платні купонами. Приїжджаючи в Україну, вони зможуть купувати товари і продукти за купони. Прес-аташе повноважного представництва України в Москві Вадим Долганов, прибувши з Києва, повідомив, що купони можна витрачати не лише в Києві, але й у Москві. Він запевняє, що московські водії таксівок, які зустрічають людей з київських рейсів, воліють отримувати платню не карбованцями, а українськими купонами. Від летовища „Внуково" до центру вимагають 25 українських купонів. Не важко здогадатися, що ці купони вони пізніше продають за карбованці особам, які летять із Внуково в Україну.

В тому ж числі „Ізвєстій" повідомляється, що вже нібито високими темпами друкуються російські незалежні гроші. Як вони будуть названі, покищо не відомо.

Фундація О. Грищенка переносить його твори в Україну

Ню Йорк. — З нагоди перебування в Ню Йорку директора Національного Музею у Львові, Андрія Новаківського, в дні 7-го лютого відбулися сходини дирекції Фундації Олекси Грищенка у присутності її Управи. На пропозицію д-ра Володимира Гординського обговорено можливість передачі картин і архіву покійного мистця в Україну, як це було бажанням О. Грищенка. Зокрема бажанням його було, щоб твори його зберігалися крім Києва у Львові, бо там відбулася його перша українська виставка у 1937 році та там також видано його першу монографію українською мовою пера Павла Ковжуна.

Сьогодні фундація нараховує 72 твори з ділянок олійного, акварельного малярства, гвашу і рисунку. Крім того є архів, що торкається його творчости. В останньому часі фундація збагатилася ще двома картинами, що їх подарувала Марія з Когутяків Гладка в імені свойого покійного мужа, як також килимом подарованим Богданом Помурським.

Обговоривши дальшу долю цієї збірки із директором Національного Музею у Львові А. Новаківським, директори фундації рішили, що з проголошенням незалежности України справа передачі фундації в Україну стала актуальною. Твори мистця згідно з його бажанням будуть поділені між Києвом і Львовом. Бажанням фундації є, щоб ті твори ніколи не залишали міст, до яких вони є призначені і щоб вони були виставлені як цілість, можливо в окремій кімнаті зі зазначенням, що це фундація О. Грищенка.

Фундація залишається опікуном тих творів. Деталі будуть обговорені з дирекціями музеїв. Цілість фундації буде передана на руки Президента України, з тим, щоб ті картини були постійно виставлені в музеях. Відповідну умову підписали від Дирекції Національного Музею у Львові А. Новаківський, а від Фундації О. Грищенка мистець Святослав Гординський, д-р В. Гординський, мгр Володимир Баранецький, інж. Августин Сумик і д-р Іларіон Чолган.

М. Ґорбачов вважає, що діяв правильно

Москва. — Колишній президент СССР Михаїл Ґорбачов дав півтoрагодинне інтерв'ю кореспондентові московського бюра японської телевізійної компанії Ен-Ейч-Кей. Відповідаючи на запитання про стан совєтських засобів масової інформації, колишній президент відповів, що, попавши в серйозну економічну ситуацію, преса „стає у значній мірі одноголосою", починає „здавати демократичні позиції і завоювання гласности, які колись були". Він пояснив це тим, що уряд Росії, взявши на себе величезну відповідальність у справі здійснення ринкових реформ, хоче, щоб преса „співчувала" йому, „розуміла, як йому тяжко". Але приручення преси може лише „нанести непоправної шкоди авторитетові уряду".

Говорячи про свої відносини з президентом Росії в минулому і тепер, М. Ґорбачов підкреслив, що Борис Єльцин „завжди лішпе працював у критичній фазі спраи, і завжди йому було складніше, коли треба було виходити на нові форми співробітництва".

„Я переконаний, що діяв правильно, — сказав далі колишній президент СССР — Я вибрав принцип, що ці зміни хоч раз в історії країни повинні відбутися без громадянської війни і крови. Тому я не ціню тих людей, які хотіли підштовхнути штучно процес перебудови, викликати хаос, протиставлення і бійку в суспільстві і тим самим зірвати процес".

Пояснюючи свою точку зору на тактику, що привела президента Росії до перемоги, М. Ґорбачов підкреслив, що Єльцин використав „максимально популістські методи", користаючи з незадоволення в суспільстві у зв'язку з невдачами здійснення реформ. „У цьому було багато спекулятивного, — підкреслив колишній президент, — однак це політична боротьба, і вони виграли на цьому".

Далі Ґорбачов підкреслив, що не вважає, що в історичній перспективі він програв, втративши пост президента СССР, і що програні лише „окремі бої". Тому що „все те, що відбувається — і в країні, і в Европі, і в світі — це продовження того курсу, якому я проклав початок, і я це вітаю. І не окремі політики будуть вирішувати, яка історична роля Ґорбачова і його адміністрації. Чому я турбуюся про те, щоб Єльцинові щастило? Тому, що це продовження того, що я почав", — наголосив Ґорбачов. Однак повернення на пост президента він не вважає своєю метою.

Колишній президент поділився своїми планами відвідати Японію найближчим часом.

ЗАХІДНІ ПОЛІТИКИ ВСЕ ЩЕ ШУКАЮТЬ ШКІДЛИВОСТИ В УКРАЇНСЬКОМУ НАЦІОНАЛІЗМІ

Київ. — Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Джеймс Ф. Клареті знов опублікував в числі з12-го лютого свої міркування про ріст українського націоналізму в Україні, який, на думку деяких західніх політичних спостерігачів і аналітиків може перетворитися у шкідливу політичну доктрину в майбутньому.

Для прикладу Клареті наводить факт гурту українців, які збираються, особливо у святочні дні і вечором на Площі перемоги, співають релігійні, національні, стрілецькі, упівські та інші пісні, виявляючи таким способом своє задоволення і свою радість існуванням незалежної України і радіють свободою, якої вже давно не було в Україні і інших незалежних республіках, донедавна поневолених Москвою народів.

Коли він запитав про це Ларису І. Хоролець, міністра культури в теперішньому уряді президента Леоніда Кравчука вона відповіла: „Це перший раз за 73 роки люди свобідно, без страху перед КҐБ, виявляють свою радість. Все, що ви побачили це частина нашої історії, культури, вияв не тільки радости, але й гордости. Все було заборонене на протязі довгого часу".

Колишній член ЦК КПУ, а теперішній президент України Леонід Кравчук також змінив свою ідеологію і став демократом, — пише далі Клареті. Дехто спочатку казав, що Кравчук не змінився, що це тільки його передвиборча тактика перед президентськими виборами, які, як відомо, відбулися 1-го грудня 1991 р. яких він здобув повну перемогу. Сергій Колесник 26-річний наймолодший депутат Верховної Ради України заявив кореспондентові, що Л. Кравчук, ведучи виборчу кампанію в Західній Україні не скривав свого національного почуття і гордости, допасовуючись до місцевої людности. Деякі критики, в першу чергу „підпільники" комуністи, зображуючи Кравчука, як українського партизана із закоченими рукавами сорочки, з автоматом в руках і фашистською відзнакою, називали його різно — „фашистом" і „большевиком".

Теперішній президент і головнокомандуючий усіх збройних сил стаціонованих на території України, виступаючи на телевізійних і радієвих програмах заявляв: „я знаю не тільки теорію большевизму, але також теорію націоналізму і навіть теорію великодержавного шовінізму". Він дуже гостро і рішучо відповідав на обвинувачення його в націоналізмі російською пресою й іншими засобами масової інформації. „Тепер цей націоналіст Кравчук, — заявляє президент України, — обороняти-ме інтереси усіх громадян, які заселюють територію України: жидів, німців, росіян, грузинів, вірменів, білорусів, татарів, поляків, балтійців та інших. Я робитиму це сьогодні і в майбутньому. Кожний в Україні має однакове право. Ми не можемо дозволити собі на гру імперіялістів на нашій території, які зацікавлені у розпалені міжнаціональних ненависти.

Кореспондент Клареті згадує ще інших кандидатів на президента Володимира Гриньова, Вячеслава Чорновола, який нібито отримав 75 відсотків голосів в західніх областях України, пригадує, що в Україні живе 12 міл. росіян, але не зважаючи на те, понад 90 відсотків виборців висловились за незалежну Україну. З цього можна зробити висновок, що велика частина з них й інші національності голосували разом з українцями. Він цитує також розмову з професором Гарвардського унієрситету Романом Шпорлюком, який заявив, що він, студіюючи проблеми України і спостерігаючи наочно ситуацію, не бачить небезпеки від самого націоналізму і тенденцій міжнаціональних зударів, як цього сподівалися деякі несовісні аналітики.

У СВІТІ

ПІСЛЯ ТИЖНЯ КРИВАВИХ сутичок між прихильниками Ісламського фронту спасіння і поліцією, у висліді яких вбито понад 40 і ранено декілька сотень осіб, альжирський уряд заявив, що накладає заборону на діяльність фронту. Міністерство внутрішніх справ розповсюдило заяву, в якій говориться, що причиною розпуску цієї політичної організації є „підривна діяльність, яка загрожує громадському порядкові". Поліція і армія дістали право створювати спеціяльні табори, проводити арешти і обшуки без санкції прокуратури.

ІРАК ОГОЛОСИВ, що припиняє переговори з представниками ООН про відновлення експорту іракської ропи. ООН запропонувала послабити торговельні санкції проти Іраку, якщо ця країна згодиться продати сиру ропу на загальну суму .6 біл. дол, а за ці гроші купить харчі і медикаменти, яких населення конче потребує. Згідно з пляном ООН, 3 відсотки прибутку від продажу нафти мали належати Кувайтові як воєнні репарації. Тим часом Ірак заявив, що має продавати ропу не менше, ніж на 2.4 біл. дол.

НА ФІЛІППІНАХ очікується арешту Імельди Маркос, вдови колишнього президента країни. Окружний суддя Гозе Ернандез заявив, що це рішення прийнято у зв'язку з тим, що Імельда Маркос не внесла грошового завдатку в сумі 30,000 пезо. Її буде обвинувачено в порушенні законів про валютні операції, в незаконному зберіганні грошей у швайцарських банках, а також у тому, що за 20 років перебування при владі родина Маркосів привласнила майже 10 біл. дол.

ПРЕДСТАВНИКИ МІНІСТЕРСТВ охорони здоров'я України, Білорусі, Росії і японського меморіяльного фонду охорони здоров'я імені Сасакави підписали меморандум про дальше співробітництво у наданні кваліфікованої медичної допомоги людям, що занедужали у висліді чорнобильської катастрофи. Проєкт вартістю 48 міл. дол. було розроблено видатними японськими вченими ще в 1990 році. Крім чисто практичної допомоги, вони пропонують зібрати необхідну інформацію і організувати ряд симпозіюмів, які дозволять зменшити соціяльно-психологічну напруженість, що її викликає брак знань у ділянці радіології.

В МОСКВІ ВІДБУВСЯ конґрес „національних і патріотичних сил Росії". Серед промовців були також віцепрезидент Росії Александр Руцкой і керівник шовіністичної організації „Пам'ять" Дмітрій Васільєв. Делеґація Союзу російських націоналістів запропонувала розпочати підготову до 15-денного загальноросійського страйку. Його призначено на 9-го травня ц. р. Страйк, згідно із задумом його організаторів, повинен охопити території колишніх союзних республік і проходити під гаслом скасування їхньої державної незалежности.

ПОЛЬСЬКА МЕТАЛУРҐІЙНА, автомобільна і керамічна промисловість практично припинили виготовлення своєї продукції у зв'язку з припиненням достави ропи і газу з Росії.

В БЕРЛІНІ РОЗПОЧАВСЯ суд над одним з колишніх міністрів державної безпеки Східньої Німеччини 84-річним Еріхом Мільке, однак судять його не за злочинну діяльність в роки комуністичного режиму, а за вбивство двох поліцаїнтів у 1931 році.

В АМЕРИЦІ

УРЯДОВИЙ ОГЛЯД ВИКАЗУЄ, що впродовж минулих трьох місяців попит на комерційні позички значно обнизився, хоча позички-мортґеджі з уваги на знижения відсотків втішаються надзвичайно високим попитом. В той самий час перевірка Федерального радою валютних резерв 60 американських і 18 закордонних банків у ЗСА виказала, що від минулого жовтня ані одна із цих установ не облегшили можливостей для комерційних позичок. Велика кількість економістів уважає, що нові урядові правила примусили банки збільшити свої вимоги до позичковців і це привело до зменшення кредиту, що в свою чергу загострило економічну ситуацію.

З УВАГИ НА ВЕЛИКУ кількість нелеґальних імігрантів з Мехіко, Служба іміґрації і натуралізації вирішила збільшити кількість прикордонної служби на додаткових 500 осіб. Це рішення Уряду гостро скритикували оборонці людських прав, заявляючи, що це є обдумане потягнення зі сторони державних керівників у цьому виборчому році, щоби економічні лиха приписати нелеґальним імігрантам.

ДВА МІСЯЦІ ПІСЛЯ ТОГО, як шеф персоналу Білого Дому Джан Сунуну залишив цей пост, ним залишені проблеми дальше існують в Білому Домі. Новий шеф персоналу Семюел Скіннер всіма засобами старається направити непорозуміння між персоналом Білого Дому та працівниками виборчої кампанії, але все це йде дуже повільним кроком, а час виборів наближається. Одначе офіційні чинники твердять, що навіть тепер вже можна зауважити вплив С. Скіннера на Президента, хоча б у його компромісах з Конґресом.

У СІЄТЛ, ВАШ., НА РОЗРИВ серця у місцевій лікарні помер відомий американський негритянський письменник Алекс Гейлі, нагороджений престижевою літературною премією Пуліцера за повість „Коріння: саґа американської родини", виданої у 1977 році де в хронологічному порядку описав життя своїх предків, їх початок в Африці та перехід з невільництва до волі в Америці. Серед його інших писань, визначається книжка „Автобіографія Малколма Х", понад 7 міл. примірників якої було розпродано між 1965 та 1977 роками у ЗСА та інших країнах. А. Гейлі народився 1924 року в Ітака, Н. Й. У 1939 році вступив до американської прибережної сторожі, яка надала йому спеціяльне звання головного журналіста.

Про мистця, що працює зі сочкою, але й пером

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Фотомистець Василь Пилип'юк, вперше на відвідинах в ЗСА і вперше широка публіка може подивляти його знімки, альбоми та числа журналу „Світло і Тінь", що появляється під його редакцією.

В. Пилип'юк

Він відвідує нашу редакцію, коли його виставка вже на повному ходу в Українському Інституті Америки і коли вже багато наших громадян мало нагоду її побачити та насолоджуватися рідким фотомистецтвом, що розкинене на понад 140 великих картинах, з різноманітною тематикою від настроєвих пейсажів та актів, до портретів наших сучасних політиків, архітектури родинного Львова і широких райдужних картин відродження України з тисячами людських сильветок і десятками синьо-жовтих прапорів. Здається немов у цих фотокартинах стоять перед нами зафіксовані усі прояви життя сучасної України.

Але коли говоримо про це з нашим гостем, він вказує нам на те, що його праця фотомистця, але й редактора, це добре продовження давніх наших традицій в цій ділянці. Не дарма він не почав видавати зовсім новий фотожурнал у Львові, а чітко відзначив у першому числі „Світла і Тіні", що це спадкоємець фотографічного місячника тої ж назви, який появлявся у Львові в роках 1933 до 1939. І головна стаття у першому номері має назву „Повертаємо минуле в сьогодення", в якій можемо впізнати духового батька сьогоднішнього журналу.

У нашій зустрічі В. Пилип'юк розповідає дещо про себе і про це, як він став фотожурналістом, як почав працювати спершу в районних газетах, далі обласних, а відтак закінчивши факультет журналістики Львівського Університету став фотокореспондентом журналу „Україна" по західних областях і автором численних фотоальбомів, лавреатом міжнародних фотоконкурсів, а вкінці із відродженням України відновив перший мистецький фотожурнал „Світло і Тінь", якого три числа вже у нас на руках.

Ми питаємо, однак, як буде далі із провадженням видання так цікавого для кожного українця, журналу.

В. Пилип'юк виправдується, що видання чисел запізнилося, а з тим і достава його до передплатників, зокрема поза Україною. Причина всім відома — труднощі із доставою та купном паперу, довгий час посилки поштою і він за те вибачається перед усіми передплатниками. Тепер

(Закінчення на стор. 3)

ДОПОВІДЬ В НЮАРКУ

Нюарк, Н.Дж. — Приятелі Руху Північного Ню Джерзі влаштовують доповідь проф. Тараса Гунчака „Від путчу до референдуму", спостереження подій в Україні за період від серпня до грудня 1991 року. Зустріч відбудеться в суботу, 15-го лютого, о год. 7-ій вечора в залі церкви св. Івана Хрестителя, Сенфорд авеню в Нюарку, Н.Дж. Після доповіді — запити і дискусія. Буде запропонована перекуска з вином.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays. Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Г. Кіссінджер про Росію й Україну

Колишній державний секретар за президентури Ричарда Ніксона, емеритований професор університету, Генрі Кіссінджер кількратно їздив до Москви й Києва, стежив за розвитком тамтешніх подій, знає історію Сходу Европи і в останніх роках близько цікавився ерою Міхаїла Ґорбачова й подіями, які довели до банкрутства комунізму та розвалу імперії. Він помістив у часописі „Нюзвік" з дати 10-го лютого 1992 року двосторінкову статтю п. з. „Нове російське питання" із підтитулом „Політика Америки повинна запобігти відродженню аґресивного націоналізму". Це першорядна аналіза сучасних відносин у Росії, з першорядними критичними заввагами на адресу Уряду Буша й конкретними порадами.

Кіссінджер пригадує, що за свого перебування у Москві у 1989 році Міхаїл Ґорбачов говорив тільки про реформи у межах злібералізованого комунізму, але уважав за єресь якусь згадку про можливість розпаду імперії. Вона розлетілася, президент Росії Боріс Єльцин визнав цей факт, але в Росії не заник традиційний — від Петра І — гін до панування над усіма народами великої російської імперії. Цей гін видний у заперечуванні Україні права до власної армії і власної валюти, у претенсіях до Криму, у трактуванні Чорноморської фльоти, як фльоти російської. Кіссінджер признає Борісові Єльцинові й Леонідові Кравчукові здатність ладнати ці суперечки, але водночас вказує на шовіністичну настанову високих російських старшин у Москві. Ситуацію ускладнює і загострює грізна економічна криза у зв'язку з радикальною реформою, що її переводить Єльцин. Кіссінджер наводить приклад, що одне кільо (2 фунти) м'яса коштує однаково у Москві, як і в Києві, стільки, що половина місячної пересічної платні тамтешнього урядовця. Єльцин проголосив, що стабілізація цін з однозначним поважним поступом на шляху до системи вільного ринку прийде в жовтні цього року. Але головний економічний дорадник Єльцина Єгор Ґайдар твердить, що той процес потребує двох років. Кіссінджер піддає під сумнів, чи „політична структура" витримає до кінця 1993 року натиск, спричинений такою різкою господарською ситуацією. Кіссінджер не кладе крапки над „і", що може статися, але 30,000 демонстрація обурених людей на Красній площі у Москві у минулу неділю з червоними прапорами — це зловіщий знак. Кіссінджер згадує, що тепер росіяни, обурені страхітливими цінами на харчі, називають недавнього трибуна народу — Єльцина — зрадником.

Кіссінджер дуже критично ставиться до теперішньої політики Вашінґтону супроти Сходу Европи. Мовляв, та політика бачить перед собою тільки дві речі — харчову кризу в Росії і проблему атомового арсеналу в країнах колишньої совєтської імперії. Америка визнала існування 11-ти республік, але також не всилі привикнути, що нема вже одного центру і страшенно поволі ступає на шлях безпосередніх взаємин з республіками. Кіссінджер перестерігає американський Уряд — нічого не робити, що сприяло би відродженню російського аґресивного націоналізму. Росія — каже правильно Кіссінджер, — займає такі велетенські простори, що не потребує дальшого поширення своєї території. Америка повинна виразно перестерегти Росію, що її амбіції на відродження по суті, під будь-якою фірмою, імперії — противляться інтересам Америки і всього демократичного світу. Допомога харчами — це коротка мета, — політика має перед очима ще далеку ціль.

Це лиш дуже коротко — про велику статтю Генрі Кіссінджера. Було б насправді в інтересі Америки, миру і демократичного світу — щоб та аналіза подій в Росії і поради Кіссінджера дійшли до відома Білого Дому і Державного департаменту. Ціла стаття Генрі Кіссіджера навіяна ворожістю до аґресивно-імперіялістичних інтенцій російських націоналістів і нескриваною симпатією до України. Він каже, наприклад: „Я не стрічав ні одного українця, який погоджувався би на концепцію Москви однієї спільної армії комонвелту". На жаль, хоча Кіссінджер, як і Буш та Бейкер, є республіканцями — захоплення Буша раніше Ґорбачовим, тепер Єльциним, далеке від тверезої критичної оцінки Кіссінджера.

Вячеслав Чорновіл

ЩО ДАЛІ?

I

Суть нашого часу: до українського народу повернулася його історія. До того великого і багатого народу, якого примусили платити за свободу таку страшну ціну, що чи Бог змилостивився чи чаша страждання переповнилася поза всякі вінця, але прийшла свобода, повернулася історія.

Доводиться однак констатувати, що історія випередила людей, випередила суспільство. Сьогодні як ніколи потрібно зупинитися, оглянутися, зрозуміти, що з нами відбувається, хто ми, де ми і запитати себе, що робити далі?

Наша незалежність, наша державність життєво потребує, поперше, надійних підвалин у вигляді повноцінної політичної структури суспільства як системи взаємодії партій та громадських організацій, що виражають політичну волю мас. Подруге, наша незалежність і наша державність стане аксіомою тільки тоді, коли генератором державницької ідеї буде суспільство, реорганізоване внаслідок комплексної соціяльно-економічної реформи.

Сьогодні існує небезпека того, що не буде зформована ні перша, ні друга опора державности. Сьогодні Україна хвора на важку хворобу недорозвинености внутрідержавного політичного життя.

Безумовно, структура нормально розвиненої держави передбачає боротьбу політичних сил. Але це боротьба за право визначати методи і тактику процесів державного будівництва, напрямки розвитку державности. Небезпечність нашої ситуації полягає в тому, що, незважаючи на результати референдуму, 1-го грудня не було покінчено з головним політичним протистоянням України — протистоянням борців за незалежність України і противників цієї незалежности.

І хоча, здавалося б, зараз немає політичної сили в Україні, яка відверто виступала б проти нашої незалежности, за винятком декількох шовіністичних групок, але вся справа в тому, як хто розуміє незалежність і що вкладається в цей термін. Бо хіба можна вважати прихильниками незалежности України членів Соціялістичної партії Олександра Мороза, що програмують вірність ідеям марксизму-ленінізму? Не вважаю справжніми поборниками незалежности структуру комуністичної номенклятури, яка перехопила у нас гасла і знамена, перелякана поступом демократії і натхненна мріями про збереження суверенного номенклятурного раю.

Ні в якому випадку не можна недооцінювати суму цих сил і ту небезпеку, яку вони несуть для нашої державности. Небезпека посилюється ще й тим, що саме ці сили виступили активним чинником при формуванні нової структури влади, більше того, вони стали найвагомішою частиною політичної опори новообраного Президента, чим дістали можливість активно впливати на формування державної політики у всіх її аспектах.

При збереженні існуючої розстановки сил внутрішньополітична ситуація може дуже скоро стати трагічною — Президент не може піти на рішучі реформи, оскільки в такому випадку виступить проти власного політичного фундаменту, а ті соціяльні групи, які цей фундамент складають — в реформах принципово не зацікавлені. Та, думаю, що і не варто підозрювати нашого Президента в гарячому бажанні воювати з колишніми партійними. Але з другого боку, без комплексної радикальної реформи ми як суспільство не виживемо, під руїнами економіки буде поховано і нашу державність.

Президент не піде на радикальну економічну реформу ще й тому, що не готовий до проведення реформи політичної, що не проводиться і при існуючому керівництві не буде проведена рішуча декомунізація суспільства. Перефарбована партійна номенклятура окопалася в органах влади всіх рівнів — і готова провалити будь-яку економічну реформу. Ці люди зберегли можливість проведення власної — клясової політики, вони небезпечні своєю організованістю, круговою порукою, повною безпринципністю і готовістю вдатися до будь-яких методів для досягнення власних цілей. Ми дали їм можливість відчухатися від післяпутчевого шоку, перегрупуватися і організуватися заново. Вони усвідомлюють свою силу і саме демонстрацією цієї сили став виступ О. Мороза на сесії Верховної Ради 4-го грудня минулого року — щось дуже схоже на ульяновського „Єсть такая партія!"

Сьогодні вони підтримали українську незалежність, розраховуючи на консервацію звичного способу суспільного буття хоча б на цій території. Завтра, якщо маятник похитнеться вправо, якщо різко поправіє Росія — вони продадуть незалежність України так, як 24-го серпня продали Компартію. І, повторюю, в силу самої своєї природи ці політичні групи не допустять ні політичної, ні радикальної економічної реформи, не допустять розвитку і поглиблення процесів демократизації.

Продовження буде.

Степан Яворський

Вісті з Оттави

Після майже цілорічного перебування в Києві на пості генерального консула Канади, Нестор Ґайовський приїхав до Оттави на короткий відпочинок. Було приємно і цікаво зустрітися з ним і дізнатись дещо про його враження з перебування в Києві під час такого важного і вирішального для України року.

З перших днів після приїзду до Києва в січні минулого року Н. Ґайовський мусів боротися з місцевою бюрократією за придбання приміщення для консульства, як також для персоналу, який мав працювати в ньому. Після довгих переговорів вдалось отримати приміщення колишнього консульства Східньої Німеччини, яке, одначе, було в жалюгідному стані і яке до сьогодні ще не є вповні реставроване. Знаменним є те, що консульства і дипломатичні місії інших держав зустрічають ті самі проблеми і мусять поборювати місцеві бюрократичні перешкоди. Це відбивається дуже неґативно на інтересах української держави, бо брак дипломатичних і торговельних представництв опізнює евентуальні інвестиції чужих держав в українській економіці і витворює неґативну опінію серед назагал прихильних до нової української держави чужинців.

Генеральний консул Н. Ґайовський має дуже добрі відносини з членами українського Уряду, членами Верховної Ради, як також з дипломатами інших держав, особливо з генеральним консулом ЗСА. Н. Ґайовський не має труднощів, в разі потреби, зустрічатися з Президентом України Леонідом Кравчуком, а тим більше з міністром закордонних справ Анатолієм Зленком.

Відпустка генерального консула в Оттаві, яка була відкладена, з огляду на події в Києві, від початку грудня 1991 року до початку січня 1992 року буде скорочена, тому що міністер закордонних справ Канади, Барбара МекДуґал, поїхала до Києва в кінці січня, щоб підписати договір про встановлення дипломатичних відносин з Урядом України. Канадське консульство буде піднесене до рівня амбасади, але і в цьому Н. Ґайовський передбачає труднощі. Канадська амбасада потребуватиме більшого приміщення, а головно потребуватиме мешкань для дипломатів і урядників.

Адміністрація нерухомого майна в столиці України знаходиться в руках Київської міської Ради, яка діє незвичайно поволі. Якщо Центральний Уряд України не передасть адміністрацію нерухомого майна в руки котрогось міністерства, або спеціяльного аґенства, встановлення нормальних дипломатичних і торговельних стосунків буде опізнене, якщо не на роки то на багато місяців.

Полагоджування бюрократичних формальностей причиняється до запізнення акредитації чужоземних журналістів, які чекають часом по два місяці на відповідні документи.

Канадці українського походження нетерпеливо чекатимуть на назначення канадського амбасадора до Києва. Знаючи про те, що генеральний консул Н. Ґайовський вже має цілий рік досвіду в столиці України, має широкі контакти з членами Уряду і Верховної Ради, що він добре розмовляє українською мовою і знає російську, не має причини, чому б прем'єр-мінІстер Канади не брав до уваги його кандидатури на цей пост.

Міністер закордонних справ Канади Б. МекДуґал після зустрічі з Президентом України Л. Кравчуком і міністром закордонних справ України А. Зленком заявила, що статус канадського генерального консульства в Києві підноситься до статусу амбасади.

Міністер МекДуґал рівночасно найменувала Н. Ґайовського, який дотепер був генеральним консулом Канади в Києві, шарже д'аффер в новоствореній канадській амбасаді в Києві.

В той самий час Уряд України назначив Олексія Родіонова, колишнього радника совєтського посольства в Оттаві, українським шарже д'аффер, який репрезентуватиме інтереси українського Уряду в Канаді.

Назначення О. Радіонова можна прийняти як позитивний крок українського Уряду. Його дотеперішня поведінка відзначалась зусиллям боронити інтереси України в складних обставинах. Дмитро Павличко, голова комісії закордонних справ Верховної Ради України, прихильно висловлювався про О. Родіонова, а міністер закордонних справ України А. Зленко сказав у приватній розмові, що О. Родіонов репрезентуватиме українські інтереси в Канаді заки наступить офіційне назначення.

* * *

Лідер Нової демократичної партії в провінції Нова Скошя, Алекса МекДоно написала листа до Гарві Андре, лідера урядової партії в парляменті, який є рівночасно міністром відповідальним за поштову службу в Канаді: „Я пишу цього листа з проханням допомогти канадцям, які бажають висилати допомогу своїм родинам в колишньому Совєтському Союзі, які знаходяться в розпачливих обставинах. Мені відомо, що в багатьох районах нової

(Закінчення на стор. 4)

Дмитро Крвавич
Львів

ЗОЛОТЕ СВІТЛО НА ВІЯ БОЧЧЕА

II

Важко тепер переоцінити і колосальний науковий дорібок університету. Науковими дослідженнями охоплено тут не тільки богослов'я, але практично всі ділянки української гуманістики, причому науковий рівень робіт тут дуже фундаментальний. Можна без перебільшень ствердити, що Український Католицький Університет у Римі — це повноцінний український академічного рівня науково-дослідний заклад.

За рівнем свого наукового дорібку УКУ як кількісно, так якісно перевищує цілий ряд аналогічних наукових установ на Україні. Сьогодні римський УКУ — це реально існуюча Богословська Академія Української Греко-Католицької Церкви, справа у формальному вирішенні проблеми.

В університеті я прочитав цикл лекцій з питань українського давнього і сучасного мистецтва. Очевидно — це одна з перших візит в цих стінах із нашого інституту; зі своїми лекціями побувають тут у майбутньому й інші наші викладачі; зв'язки із мистецтвом для студентів цього університету — це необхідність, адже ці наші зв'язки з мистецькою культурою були колись характерними і для діяльности таких корифеїв нашої Церкви як Андрій Шептицький і Йосиф Сліпий. Оба вони прекрасно розуміли, що ці дві ділянки людського буття-чуття Бога, близькі і не можуть існувати одне без одного. Аджеж мистецький талант у народі називають „Даром Божим", таким „Даром Божим" є і покликання священика і тому ці два поняття одне із одним дуже споріднені.

Перед нашою релігією і мистецтвом постає тепер одна із дуже відповідальних національних проблем — проблема будівництва нових храмів і їхнього мистецького вивінування. Рівень реалізацій цієї проблеми буде залежати в однаковому ступені як від рівня художників, проєктантів-творців, будівельників, так і від ерудиційного рівня і рівня мистецької компетенції замовників, тобто духовенства. Тому так важливим є сьогодні рівень мистецької обізнаности наших завтрашніх парохів, єпископів, митрополитів, патріярхів. Хто ними стане завтра із цих сьогоднішніх питомців УКУ.

Нині, коли маємо педагогічні взаємини із цими молодими людьми із УКУ, доходимо до переконання, що кожний із них сьогодні є носієм великого громадянського духовного капіталу і від цього наскільки фундаментальним буде рівень здобутих ним знань, наскільки цей потенціял зможе бути дійовим у майбутньому від звичайної сільської парохії до митрополичого престола, тому що від цієї дійовости у великому ступені залежатиме рівень нації. Адже потрохи починаємо усвідомлювати собі, що можемо щось дуже конкретного значити для світу. Україна для Европи із поняття, яке досі асоціювалось із чимсь вчорашнім, поступово перетворюється у щось, що починає асоціюватись із чимсь завтрашнім. Молоді люди, які сьогодні навчаються в УКУ не здають собі справи із цього колосального тягару духової і громадянської відповідальности, який ляже на їхні плечі після приступлення до їхніх священичих обов'язків, цей народ, що житиме в зовсім іншій ніж сьогодні дійсності і зовсім із інших ніж у сьогодні компонентів буде будувати структуру його духовности, і про це слід не забувати.

Українська Греко-Католицька Церква вижила з нечувано важких умовах підпілля, у гнобленній тоталітарним режимом країні, швидко відроджується, маючи величезний авторитет і довір'я в народі. Тільки ті, хто мав можливість спостерігати пануючу в широких масах народу напруження і одержимість до дій перед виїздом до Львова Кардинала І. М. Любачівського, мала можливість наглядно сконстатувати глибину цих почуттів як у старших віком людей, так і у молоді, деяка невелика частина цієї молоді сьогодні готовиться до священичого стану. Очевидно, що існують нині сили, які не захоплені довір'ям народу до нашої Церкви, Церкви, яка на протязі історії стала запорукою самого існування української нації, тому то здійснюються заходи в пошукуванні якихось засобів, котрі могли б применшити її авторитет, звести нанівець її дійсно історичні досягнення. Так склалися сьогодні обставини, що одні і ті самі проблеми стоять перед Церквою і перед народом — проблеми вижити національно і духовно.

У церкві на Вія Боччеа золотим святочним сяйвом світять із стін мозаїки. Яка мусіла бути сильною віра в Кардинала Йосифа Сліпого тоді, коли тут виконувався задум цієї будівлі, аджеж надіятися на щось краще для України тоді, здавалось, не було ніяких підстав, але незважаючи на це, задум цієї символіки вічного духовного світіння нашої нації — пророчий.

Тит Геврик

ЗАВЕРШІМО РОЗБУДОВУ УМ В НЮ ЙОРКУ

I.

Значення музеїв у сучасному світі величезне. Вони ж збирають і показують найвизначніші зразки творчости людини і зберігають їх для майбутніх поколінь. Сучасні музеї не лише влаштовують виставки, але й ведуть освітню працю, знайомлять широку публіку з культурною спадщиною.

Протягом 15-ти років професійної праці, Український Музей постійно виконував і далі виконує основні завдання, поставлені перед ним його засновником, Союзом Українок Америки: збирати, зберігати, експонувати та інтерпретувати предмети мистецької та наукової вартости, пов'язані з українською культурою й історією. Український Музей у Ню Йорку, велетенському культурному і політичному центрі світу, здобув репутацію одного з кращих малих музеїв міста. Завдяки постійній підтримці численних меценатів та ентузіястів, УМ безупинно розвивається. Ось три приклади його досягнень:

1. Етнографічна колекція УМ має найбільшу поза межами України збірку української народної ноші. Образотворча колекція включує найбільшу в українській діяспорі збірку творів визначного українського художника Василя Кричевського та велику колекцію картин популярного наївного мистця, Никифора з Криниці. Архів постійно збагачується цінними матеріялами.

2. Тривалі фонди (Endowment Funds) Українського Музею перевищили суму 525,000 долярів. З цих грошей тільки відсотки йдуть на поточну працю Музею. Ця постійно зростаюча фінансова база в майбутньому забезпечить існування Українського Музею, наші діти й онуки будуть гордитися нашою культурою та мистецтвом.

3. Виставки УМ мають великий успіх у глядачів: українців, американців, туристів з усього світу. Широко розходяться каталоги до багатьох виставок, вони відомі і в Україні. Тепер готується кілька виставок, як от: завдяки архітектові Августинові Сумикові, навесні 1992 року в УМ відкривається виставка творів славетного скульптора Олександра Архипенка з колекції А. Сумика і його покійної дружини Марії, уродж. Криницької. Одночасно буде експоновано картини визначного мистця Олекси Грищенка з цієї ж колекції. Згодом відбудуться виставки „Художнє оформлення книги на Україні в 1920—1930-их роках" та „Народна ноша Борщівщини".

Ентузіясти Українського Музею в Ню Йорку вірять, що громада завершить розбудову УМ, забезпечивши його новим приміщенням, у якому ми можемо зберігати й гідно експонувати надбання нашої культури, а часом організовувати виставки скарбів українського мистецтва різних музеїв України. Заснуємо професійну мистецьку ґалерію, яка дасть можливість сучасним мистцям з України та нашої діяспори експонувати свої твори в Ню Йорку.

Наші прихильники та друзі часто питають: як управа музею плянує розв'язати справу нового приміщення. Постараємося коротко відповісти на це питання. Коли 15 років тому Союз Українок Америки заснував Український Музей в Ню Йорку, він купив, спільно з Українським Конґресовим Комітетом Америки, невеликий будинок, 40 відсотків ужиткової площі якого було призначено для музею. На четвертому і п'ятому поверхах цього будинку є тимчасове приміщення музею. Наприкінці 1985 року, Управа музею, під проводом д-ра Богдана Цимбалістого, купили за 1,250,000 дол. будинок на 6-ій вулиці, схід. В той час, у нас були оптимістичні пляни побудовати на купленій ділянці землі великий будинок. Минулого року, завдяки фінансовій підтримці наших членів та прихильників, Український Музей виплатив позичку (мортґедж). Нині ділянка завдовжки в 75 футів та триповерховий комерційний будинок є повною власністю Українського Музею. Треба ще раз підкреслити, що це уможливили наші прихильники та меценати своїми пожертвами великих і малих сум грошей, зароблених тяжкою працею.

Управа музею уважно проаналізувала різні можливості розв'язання пекучої проблеми нового приміщення для музею. Взяли до уваги нинішнє складне економічне становище Америки і те, що українська громада має дедалі більше різних грошових зобов'язань. Під час нарад, в управі висунуто питання — чи не можна перебудувати наш триповерховий комерційний будинок на Схід Шостій вулиці на репрезентативний музей української діяспори? Відповісти на це питання можна було лише після відповідного архітектурно-інженерного дослідження. У цій справі управа звернулася до архітекта Юрія Савицького, партнера нюйоркської архітектурної фірми, попрохавши провести потрібні дослідження можливості та доцільности такої перебудови. Архітектурно-інженерна аналіза показала, що наш будинок на 6-ій вулиці структурально надається до перебудови. Нове приміщення могло б задовольнити потреби Українського Музею на найближчі десятиліття. Буде досить простору для виставкових заль, авдиторії, робочих кімнат, сховища експонатів та бюр. Перебудова буде коштувати близько трьох мільйонів дол.

Переглянувши альтернативні можливості розв'язання проблеми приміщення управа музею прийшла до висновку, що з усіх можливих варіянтів, найбільш відповідним та фінансово ефективним буде перебудова нашого будинку на Шостій вулиці.

Закінчення буде.

Про мистця...

(Закінчення зі стор. 1)

друкують перше число на 1992 рік і головний редактор надіється, що справа наладнається. Хто вже передплачує цей журнал, знає як взірцево він виконаний технічно і тому журба за добрий папір є зрозуміла тим більше як порівнювати „Світло й Тінь" із виконанням інших видань з України.

Тому можна вибачити головному редакторові зро зуміле запізнення і лише надіятися, що в 1992 році передплатники будуть діставати числа правильно. А цих передплатників із ЗСА та Канади наш фотомистець дуже потребує у сьогоднішніх обставинах життя, в батьківщині, де часом ковбаса стає важливіша від мистецтва.

Ми хочемо знати також дещо про славні вже фотоальбоми В. Пилип'юка, з яких один дійшов до наших рук і так сильно зворушив своїми світлинами нашого рідного Львова. Тому ми вже допомагаючи у підготові першої виставки фотомистця на тому континенті просили організаторів привезти якнайбільше примірників фотоальбому „Львів" щоб наша громада мала нагоду його купити і ним дорожити.

Але наш гість, як з рукава сипле назви інших своїх фотоальбомів, які вже появилися, а яких ми тут не бачили, а це: „Живиця", „Рівенщина", „Львівщина", „До тебе полинуть", а при цьому зраджує нам, що тепер він працює тут та в інших місцях за границями України над фотоальбомом „Долею подаровані зустрічі", а дома в праці три нові фотоальбоми „Моя Гуцульщина", „Олеський замок" і „Личаківський цвинтар".

В часі нашої розмови головний редактор „Свободи" Зенон Снилик приносить В. Пилип'юкові число „Вістей з України" за січень, де у рубриці „Представляємо" фото нашого гостя і обкладинка першого числа відновленого фотожурналу. В розмові із співробітником „Вістей з України" В. Пилип'юк каже, що головне завдання журналу забезпечити творче спілкування фотомайстрів України, обмін досвідом і популяризація фотомистецтва України на міжнародному полі.

А нам здається, оглядаючи творчість В. Пилип'юка і перші три числа журналу, що найбільше значення має це гармонійне получення праці доброї фотосочки із журналістичним пером, яке віддзеркалюється не лише на сторінках фотожурналу і фотоальбомів, але і на цих знімках на виставці, які говорять до глядача без зайвих слів.

РІЧНІ

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ФЕДЕРАЛЬНОЇ КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАТИВИ

„САМОПОМІЧ"

в Пассейку, Н. Дж.

— відбудуться —

дня 23-го лютого 1992 року
в залі Української Централі
240 Hope Avenue, Passaic, N.J.

Початок о год. 4-ій по полудні

Після Зборів Кредитівки відбудуться

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „САМОПОМІЧ"

Запрошуємо усіх Членів до участи в Загальних Зборах.

ДИРЕКЦІЯ

Хрестини 56-го Відділу СУА в Норт Порті

І хто б подумав, що наші сеніорки обдарують Союз Українок наймолодшим Відділом? А сталось це 24-го лютого 1991 року з ініціятиви Марії Наваринської, яка залишила холодне Чікаґо і перенеслась на Флориду. Хоч перші поселенці, маючи досить сварок, партій і міжорганізаційної гриз ні створили єдину екуменічну громаду з однією лиш організацією, але цей експеримент з бігом часу не втримався і почали творитись філії чи відділи організацій, що діють тепер на півночі. Так само недавно постав і наш Відділ з членок СУА, в тому числі і тих, що вступили до СУА тільки щойно.

Завдяки влаштуванню весняного і осіннього пікніків над морем (для яких тут прекрасна нагода і погода) вдалося здобути фонди і вислати їх до Централі на закуп вітамін для дітей в Україні.

Наш Бенкет-хрестини відбувся 25-го січня ц. р. в залі українського релігійного і культурного осередку ім. Св. Андрія. Гостей прибуло багато, які засіли в гарно удекорованому приміщенні при елегантно накритих столах. При звуках пісні „О Україно, о люба ненько" 36 союзянок вмаршувало двома колонами, а перед вели 2 куми: Марія Лисогір з 72-го Відділу в Ню Йорку і Ірина Ракуш з 17-го Відділу в Маямі. Молоденька Леся Петрик-Дука несла вінок — символ продовження діяльности Союзу Українок. Відтак увійшла наша почесна гостя, голова СУА (вона є теж заступницею голови СФУЖО) Марія Савчак, з основоположницею нашого Відділу Марією Наваринською. Всі союзянки відспівали славень СУА і о. д-р Іван Тилявський почав наше свято молитвою.

М. Наваринська привітала присутніх і передала провід голові комітету бенкету Нілі Стецьків, яка представляла поодиноких членок, а голова СУА поданням руки знайомилася з ними. Марія Савчак розповіла про діяльність СУА, цієї найстаршої жіночої організації, наголошуючи такі її заслуги, як заснування Українського Музею в Ню Йорку, стипендійну акцію, ведення світличок для дітей дошкільного віку, участь у міжнародних жіночих організаціях і конференціях, в Національній Раді Жінок ЗСА і Русі Світових Матерів при ООН, як також передання медичної апаратури для львівського обласного спеціялізованого дитячого шпиталю, участь у Першому Всеукраїнському Конґресі Союзу Українок в Чернівцях 23-го і 24-го серпня минулого року, висилка книжок через Сейбр-фундацію в Україну та багато інших корисних справ, проведених для добра України. Закінчила свій виступ Марія Савчак, „охрестивши" наш Відділ числом 56 і затвердивши наш вибір патронки Мілєни Рудницької та переданням грамоти. Слово про патронку Мілєну Рудницьку виголосила Анна Самофал, зібравши вартісні інформації про цю справді виїмкову суспільну діячку, парляментаристку і письменницю, якої 100-ліття від дня народження відзначаємо в цьому році.

Виставний обід почався відспіванням „Многая літа" для новоствореного Відділу. Під час обіду Ніля Стецьків подала дещо з „веселого союзянського мішка" — для кращого травлення їжі. Слідували усні і письмові привіти від організацій, деяких Відділів СУА і приватних осіб.

В мистецькій програмі виступило тріо сестер Максимович з Маямі, відспівавши: „Лебеді материнства", „Водограй" Івасюка, „І шумить і гуде" та, як надодаток, „Комарика". Акомпаніював на ґітарі Володя Лотоцький, озвученням ору дував Річард Васькевич.

М. Наваринська подякувала всім за участь, за дарунки, за привіти, а Миколі Мизеві, Романові Іваницькому, Богданові Петрикові, Омелянові Грабові, Василеві Мельничинові, Миколі Андрушкову, Миронові Наваринському і д-рові Стецькому за допомогу.

Чек на одну тисячу долярів передано голові СУА Марії Савчак на Фонд Чорнобиля, за що вона зворушено подякувала.

Митрофорний протопресвітер о. Теодор Форостій закінчив наше свято молитвою і вичислив справді багато благ, за які ми повинні бути вдячні Всевишньому.

Присутні відспівали славень „Ще не вмерла Україна" та довго ще не розходились, гуторячи про те, що всіх українців тепер хвилює.

Ніля Стецьків

ЧЛЕНИ ДРУКАРНІ ТАКОЖ

У дописі „Союзова родина попрощала С. Чуму" в ч. 27 „Свободи" пропущено, що С. Чумі вручено прибори до риболовлі не лише від редакторів „Українського Тижневика", але також від членів друкарні. — О. Кузьмович.

Громада Кергонксону відзначила Свято Державности

Кергонксон, Н. Й. (Р. Барановський) — заходом об'єднаного громадського комітету відбулася тут у неділю, 26-го січня 1991 року, Академія відзначення Свята Державности.

Цьогорічні святкування проходили в дусі епохальних подій пов'язаних з відродженням повної незалежности України і її загального міжнародного визнання.

Після Святої Літургії, що її відправив в наміренні українського народу настоятель церкви св. Трійці о. Василь Бучик, Академію відкрила у вщерть заповненій церковній залі о год. 12-ій д-р Стефанія Барановська. Вітаючи присутніх, зокрема доповідача свята проф. Володимира Бакума, вона підкреслила особливість святкування, бо після довгої неволі, нарешті нам усміхнулася доля і наша мрія, мрія наших дідів, батьків святкувати відродження вільної держави стала дійсністю.

Проф. Бакум, започатковуючи свою доповідь, сказав, що хоче привітатися подібно до того, як у нас вітаються на Великдень і на слова „Воскресла Україна" почути відповідь: „Дійсно Воскресла". Бо ж як Воскресіння нашого Спасителя було чудом, таким же правдивим чудом було відродження нашої України.

Доповідач накреслив в історичній перспективі етапи самостійности України: 337 років після підписання сумнозвісної Переяславської угоди у 1654 році, 282 роки після поразки гетьмана Івана Мазепи і шведського короля Карла XII у битві під Полтавою у 1709 році, 70 років після відступу останніх частин Армії УНР через кордон України до Польщі у 1921 році, 41 років після закінчення героїчної боротьби Української Повстанської Армії і смерти її коменданта генерала Романа Чупринки у 1950 році. 74 роки після останнього проголошення повної самостійности Четвертим Універсалом 22-го січня 1918 року і 73 роки після проголошення Соборности всіх українських земель 22-го січня 1919 року Україна стала знову незалежною.

Ці знаменні дати ми відзначали кожного року впродовж 72 років, з надією і вірою, що самостійність і соборність України стануть колись дійсними. Ці дати засвідчували для нас невмирущість українського народу і були доказом, що ворогові не вдалося „скувати душі живої". Заклики Тараса Шевченка, Івана Франка і Лесі Українки не пішли намарно і наші духовні каменярі, „лупаючи скалу", таки пробили її і визволили український дух свободи.

Фактично ми сьогодні мусіли б включити до нашого святкування ще три дати, а саме: 16-го липня 1990 року, коли Верховна Рада, тоді ще Совєтської України, проголосила Державний Суверенітет нашої батьківщини; 24-го серпня 1991 року, коли Верховна Рада України, три дні після невдалого московського путчу, проголосила Україну незалежною державою і 1-го грудня 1991 року, коли наша відновлена незалежність була підтверджена вислідом всенародного референдуму, у якому понад 90 відсотків населення України проголосувало за її самостійність.

Вислід референдуму показав, що всупереч зусиллям ворога за 337 років йому не вдалося знищити, як націю, зрусифікувати наш нарід, примусити його забути свою мову, зруйнувати нашу культуру, глибоку релігійність та любов до Бога, вимордувати нас фізично.

Українська нація була, є і буде. Подобається це Єльцинові і членам його парляменту чи ні, подобається це чи ні тисячам російських офіцерів, які тужать за „єдіной і недєлімой" імперією.

На спадщині 22-го січня 1918 року 22-го січня 1919 року постала сучасна Українська Держава.

Доповідач коротко проаналізував ситуацію в Україні на початку 1917 року і діяльність Центральної Ради, а паралельно — ситуацію в сучасній Україні і діяльність Верховної Ради. Вказав теж на помилки в минулому, за які наша батьківщина мусіла пізніше дорого платити. Признаючи великі заслуги керівникам Центральної Ради, важко однак зрозуміти рішення демобілізувати багатотисячну армію якраз в часі наступу большевицьких орд на Україну. Не вільний від помилок і теперішний український уряд, але все ж таки він багато чого врахував і старається всіма силами створити Українську Армію, знаючи, що без армії і власних збройних сил не може бути правдивої незалежности.

Закінчуючи свою добре осмислену доповідь, згадав про перевагу, що її мають тепер український народ і його керівники, і якої не мали народ і керівники України у 1918 році — це ми, українська діяспора, свідома еміґрація, яка любить свою батьківщину і бажає причинитися до її відбудови.

І хоч наші можливості обмежені, ми всілякими способами, знанням, фінансами, порадами і нашим українством допомагаємо і будемо допомагати нашій Україні, бо хочемо бачити її в майбутньому квітучою, веселою і довести нашим братам і сестрам, що де б ми не були, де б не родилися, де б не виростали і яке б громадянство не мали, ми завжди будемо українцями, на яких можна розраховувати.

В мистецькій частині програми виступали: пл. юначка Ліда Підлуська, яка продеклямувала вірш „Україні" Люби Часто, хор „Золотий Гомін" під дириґентурою д-ра Олега Волянського виконав пісні: „Тим, що впали", слова Богдана Лепкого, музика Філярета Колесси, і „Засяло сонце золоте", слова Сергія Пилипенка, музика І. Недільського, членки 89-го Відділу СУА рецитували вірші поетеси Лариси Мурович, і знову хор „Золотий Гомін" виконав пісні: „За Тебе Україно", слова Василя Щурата, музика С. Людкевича, „Вкраїно-мати, кат сконав" музика Кирила Стеценка. О. Василь Бучик прочитав вірш о. Прийми з Люрду, а Микола Василик прочитав молитву з України. Національним Славнем закінчено цю вдалу академію. Дохід з імпрези в сумі 213 дол. призначено на закуп книжок в Україні.

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ Віктор Самойлов, один з воєнних дорадників президента Росії, повідомив, що в найближчі дні Боріс Єльцин підпише указ про створення міністерства оборони Російської федерації. Якщо чисельність майбутньої російської армії становитиме 1 мільйон осіб, то вона повинна мати не більше, як 100—150,000 старшин. В рамках оголошеного зменшення збройних сил кількість старшин зменшиться в шість разів.

УРЯД ЗСА ВИЯВИВ свою турботу з приводу смерти палестинського в'язня в ізраїльській тюрмі минулого тижня та звернувся до уряду Ізраїля, щоби у цій справі перевести слідство. Минулої середи, 5-го лютого, в ізраїльській тюрмі в Геброні згинув 36-літній палестинець Мустафа Абдулла Акаві, рідні якого обвинувачують ізраїльську тайну поліцію в його смерті. Речник Державного департаменту Ричард Бовчер заявив, що ЗСА є стурбовані вістками, які доходять сюди з Ізраїля про цю справу та зажадали вияснення цієї спави відповідними чинниками уряду Ізраїля. Тим частом в Ізраїлі зроблено секцію, при якій був також американський патолог, і стверджено, що М. Акаві згинув у наслідок розриву серця ув'язнення та допити були допоміжними в його смерті.

В ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої найдорожчої
ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБУНІ

бл. п.

ОЛЬГИ ПАВЛЮК

з дому ЧУБАТА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

14-го лютого 1992 року, о год. 7:30 вечером

в катедрі Непорочного Зачаття, Філядельфія, Па.

Залишені в смутку:
муж — ОЛЕКСАНДЕР
син — БОРИС з дружиною НЕОНІЛЕЮ
син — ОЛЕГ з дружиною МАРІЄЮ
внуки — БОРИС молод., ІГОР, МАРКІЯН, ЮРКО і АНДРІЯН

У ДЕВ'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого незабутнього, найдорожчого
МУЖА І БАТЬКА

бл. п.

проф. д-ра

МИКОЛИ — Люляшка ДОБЕРЧАКА

будуть відправлені
у вівторок, 18-го лютого 1992 р.

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ

у Львові, Україна,
Коговз, Н.Й.
Сан Дієґо, Каліфорнія і
Мельбурне, Австралія

У глибокому смутку:
дружина — МАРТА
діти — ТЕТЯНА і ВСЕВОЛОД

В глибокому смутку повідомляємо приятелів і знайомих, що 4-го лютого 1992 р. відійшов у вічність

бл. п. д-р

Володимир Заньків

головний рентґенолог шпиталю у Вігокен, Н.Дж., колишній член Похідних Груп,

уроджений 1918 р. у Балигороді, Україна

Горем прибиті:
дружина — МАРГАРИТА
брат — МИРОСЛАВ
братова — АННА зі сином ІГОРЕМ
та дальша родина

З далекої України наспіла до нас сумна вістка, що 30-го грудня, 1991 р. в Тернополі відійшла у вічність
наша одинока і найдорожча
СЕСТРА

бл. п.

ЕМІЛІЯ ЛУГОВА

залишила в глибокому смутку:

сестру — СТЕФАНІЮ ЛУКОМСЬКУ з дітьми в Кергонксоні, Н. Й.
брата — ЗИНОВІЯ ЛУГОВОГО з родиною в Красноярську, Сибір
братанків — ЛЮБОМИРА і АРТИМА ЛУГОВИХ з родинами в Тернополі, Україна, ІГОРА ЛУГОВОГО з родиною в Менчестері, Н.Г., ЮРІЯ ЛУГОВОГО з родиною в Монтреалі, Канада, ЛЯРИСУ і ТЕРЕСУ в Канаді.

У її світлу пам'ять жертвуємо:
на Український Музей в Ню-Йорку — 50 дол.
на Львівську Богословську Академію — 50 дол.

СТЕФАНІЯ ЛУКОМСЬКА з дітьми ХРИСТИНОЮ І ІГОРЕМ

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
АЛЛЕНТАВН, Па.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться

в суботу, 29-го лютого 1992 р., о год. 2-ій по пол.
в залі Української Католицької Церкви
1826 Kenmore Avenue, Bethlehem, Pa.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, та по два делеґати наступних Відділів:

44, 46, 47, 48, 137, 143, 147, 151, 288, 318, 369, 438

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного касира УНСоюзу ОЛЕКСАНДРА Ю. БЛАГІТКИ
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь:

Олександер Ю. Благітка,
головний касир УНС

Анна Гарас,
почесний член Головного Уряду УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Анна Гарас, голова
Стефан Муха, секретар
Володимир Заґвоцький, касир

СПОВНИЛОСЯ 40 РОКІВ від того дня, коли королева Єлизавета II посіла англійський трон. Вона успадкувала корону від батька, короля Джорджа VI, який помер 6-го лютого 1952 року. В Лондоні відбулися святкові церемонії з артилерійськими салютами.

Сумівська традиційна Різдвяна Ялинка у Виппані

У суботу, 19-го січня, місцевий осередок Спілки Української Молоді Америки влаштував традиційну Різдвяну Ялинку.

Імпреза назвою і змістом не є новою, але з огляду на те, що як минулого, так і цього року була надзвичайно добре приготована, стала атракцією нашої околиці і було б великим гріхом не поділитися тим успіхом з цілою українською громадою, зокрема з подругами і другами СУМ. Тепер кілька точніших слів про саму програму. На вступі хочу підкреслити, що сама декорація залі, застелені столи, на столах свічки і цвіти і в тарілках подана кутя надавали символічний характер і вигляд та вводили гостей в святочний настрій.

З привітальним словом виступив голова Осередку СУМ ім. 24-го серпня 1991 року Михайло Козюпа. До президіяльного стола попросив отця Панасюка з дружиною і всіх представників організацій, які були на залі. Присутнім був також на залі Петрик МекНеллі, радний міста Ірвінґтон.

Програму підготавила і нею вела Христина Биц. Програма почалась засвіченням ялинки. За нею чергувався танець суменят, що зображував танець ведмедика, пташки, зайчика і троє сніжинок. Під час танцю діти підходили до мікрофонів і пописувалися короткими віршами. Слідуючою точкою був „Вертеп", а перед останньою точкою була інсценізація „Різдвяний сон". Під час згаданої сценки, було трохи гумору, але були і зворушливі хвилі, які викликували хвилювання у глядачів, а в декого навіть на очах сльози. У всіх виконавців можна було зауважити добре знання мови, добрий наголос, котрого так часто бракує тут уродженим дітям. До тої сторінки успіху треба би дорахувати те, що на нашому терені діє школа українознавства, до якої ходять всі сумівці, не виключаючи суменят, що люблять дитячий садочок. Велике признання треба тут дати родичам, які в переважаючій кількості вродилися на поселеннях, але до своїх дітей говорять українською мовою. Дописала тут і публіка, з великим зацікавленням до кожної точки програми приглядалися не тільки родичі, але й бабці і дідусі, як їх діти або внуки виконували свої ролі.

Останньою точкою програми була спільна вечеря, приготована жінками Батьківського комітету Осередку СУМ. Молитвою і благословенням дарів започаткував о. Панасюк і, користаючись нагодою, дякував за запрошення, хвалив Управу за приготування імпрези і бажав успіхів на дальше. Від СУА привіт і побажання зложила голова місцевого відділу Ільяна Паславська; від школи українознавства Нуся Денисик; від Комітету Допомоги Україні Роман Марусин; і від УККА Микола Бура. Великим зацікавленням і увагою був для всіх, від щирого серця і душі зложений привіт головою Станиці Пласту на повіти Ессекс і Морріс Олегом Денисиком. Свій привіт О. Денисик почав пластовим привітом „СКОБ" і підкреслив вагу і доцільність дружньої співпраці між СУМ і Пластом, а закінчив сумівським привітом „Гартуйсь!" і „Слава Україні!", за що нагороджений був гучними оплесками.

Під кінець вечері голова Осередку М. Козюпа дякував всім, що брали участь у підготові імпрези, а особливо для Х. Биц, як рівнож для жінок Батьківського комітету СУМ за приготування смачних страв. Колядою „Бог предвічний" котру заінтонував о. Панасюк закінчено програму.

Антін Біланич

Щедрий Вечір у Денвері

За святковим столом (зліва): Софія і о. диякон Михайло Бозі, о. парох Олександер Продивус, пл. розв. Андрій Пиріг та пл. розв. Нуся Горчаківська.

„А на Щедрий Вечір, пане господарю, ми в тебе", — ці слова з української щедрівки задзвеніли у наших серцях і оживили спомини з минулих гарних літ на Україні.

Саме тепер, коли на мапі світу знову появилася Україна у своїх границях, після Святої Літургії наші парафіяни зібралися, щоб відзначити цю подію. Разом з нами радів і наш пан господар парафії отець Олександер М. Продивус.

Зі святочною програмою виступають пластуни (зліва): Ксеня Горчаківська, Соня Желем, Роксана і Соня Горчаківські та Адріян Пиріг.

Заля блистіла декораціями. Переважали барви українського прапора — синє небо і золоті лани пшениці. Це ж найбагатша частина Европи, названа кошем хліба у шкільних підручниках історії.

Молитвою і посвяченням святочних столів о. Олександер розпочав Щедрий Вечір. Потім відбулася програма пластунів і пластунок. Пластунки Нуся, Ксеня, Роксана і Соня Горчаківські, Соня Желем і пластуни Андрій та Адріян Пироги склали присутнім щирі святочні побажання і засвітили свічки, які тримали присутні. На залі запалало світло, ніби зірка вифлеємська, а з грудей понеслося могутнє „Бог предвічний". І раптом всі відчули правдиву духовну злуку. Гості засіли до столів, ділилися просфорою, складали собі святочні побажання.

Приємно було, що давні наші різдвяні традиції зберегли молоді жінки, приготовивши дванадцять страв і символічні калачі. Це — Люба Громик, Маруся Коритко, Христ Левус, Наталя Олексюк, Люба Пиріг, Надя Хома, Арета Колодій, Беті Желем.

На закінчення свята всі заспівали „Многая літа" для молодого покоління, яке гордиться своїм походженням і зберігає наші традиції.

З. О. П.

Вісті...

(Закінчення зі стор. 2)

Співдружности Незалежних Держав є великі недостачі необхідних предметів, таких як харчі і одежа. З огляду на брак цих товарів немає сенсу висилати членам родин гроші. Одначе, кошти пересилки товарів з Канади зависокі. Мене інформують, що поштова служба в ЗСА недавно впровадила систему, на підставі якої висилка товарів до потребуючих районів колишнього Совєтського Союзу відбувається за домашньою оплатою. Якщо б канадська пошта впровадила подібну систему, то кошти пересилки товарів до країн Співдружности Незалежних Держав становили б одну третину теперішних коштів.

Недостача харчів та інших необхідних товарів спричинює великі труднощі в країнах Співдружности. Я звертаюсь до Вас з проханням взяти до уваги можливість впровадження системи пересилки товарів до країн Співдружности за домашньою оплатою. Мені кажуть, що це дозволило б багатьом канадцям допомогти своїм родинам і зменшити їх страждання".

Копія цього листа була переслана до Бюра Конґресу Українців Канади. Можна сподіватись, що Управа Конґресу Українців Канади буде натискати на поштову службу Канади, щоб вона пішла слідами американської пошти і улегшила канадським громадянам давати допомогу страждаючим родинам у колишньому Совєтському Союзі.

Лідерові НДП в Новій Скоші слід дати признання за її турботу долею наших співвітчизників, які переживають тепер дуже тяжкі часи.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА ЯСЕВИЧ член УНС Відд. 56-го ім. св. Івана Хрестителя в Ст. Клерсвилл, Огайо померла 2-го жовтня 1991 року на 77-му році життя. Нар. 4-го січня 1914 року. Залишила у смутку племінника Йосифа Л. Паркера. Похорон відбувся 4-го жовтня 1991 року на цвинтарі Алленд Гайтс в Йорквилл, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Петро Когут, секр.

АННА МАРЦІВ член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш. померла 10-го листопада 1991 року на 66-му році життя. Нар. 1925 року в Котузові, Зах. Україна. Членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку синів Миколу, Мирона, і Михайла з невістками: Джуді, Барбарою і Марлин і 6 внуків. Похорон відбувся 12-го листопада 1991 року на цвинтарі св. Ядвіґи в Дірборн Гайтс, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Стелла Федик, секр.

ІВАН БОРТ член УНС Відд. 14-го Т-ва „Чорноморська Січ" в Нюарку, Н.Дж. помер 21-го листопада 1991 року на 87-му році життя. Нар. 22-го лютого 1904 року в Польщі. Залишив у смутку дружину Юлію, сина Теда, брата Франка і пасерба Ричарда Гілмор. Похорон відбувся 25-го листопада 1991 року на цвинтарі Hillside Cemetery в **Плеймфілд, Н.Дж.**

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Отрок, секр.

РОМАН САМ член УНС Відд. 407-го в Торонто, Онт. помер 20-го квітня 1991 року на 74-му році життя. Нар. 1917 року на Україні. Членом УНС став 1968 року. Залишив у смутку дружину М. Сам, Богдана Чамбул, дітей: Карен Янета, Бориса Сам і Сузі Олевску. Похорон відбувся на цвинтарі Київ в Торонто, Онт. Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ВАСИЛЬ КРАМАРЧУК член УНС Відд. 385-го Т-ва „Запорозька Січ" в Міннеаполіс, Мінн. помер 3-го жовтня 1991 року на 80-му році життя. Нар. 1911 року в Підгайцях, Україна. Членом УНС став 1957 року. Залишив у смутку дружину Анну, синів: Романа і Ореста з дружиною Кері і внуками Ніколас, Кейді і Андрю, та ближчу і дальшу родину в Америці і в Україні. Похорон відбувся 7-го жовтня 1991 року на цвинтарі св. Марії в Міннеаполіс, Мінн.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

МАРІЯ КРОЧАК член УНС Відд. 204-го ім. А. Гончаренка в Ню Йорку, Н.Й. померла 10-го листопада 1991 року на 101-му році життя. Нар. 12-го березня 1991 року в Галичині. Залишила у смутку дочку Стефанію Ґрох. Похорон відбувся 14-го листопада 1991 року на цвинтарі Мт. Олівет в Меспет, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Мирон Заліпський, секр.